

پیام خداوند جان و

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان اردبیل

دانشکده پزشکی

پایان نامه پژوهشی برای دریافت درجه دکترای حرفه ای در رشته پزشکی

با عنوان

تظاهرات بالینی و یافته های پاتوژیک ضایعات فضاگیر سیستم عصبی مرکزی

کودکان بستری شده در مرکز بوعلی بین سال های ۹۷-۱۳۸۶

اساتید راهنما:

دکتر فرزاد احمدآبادی

دکتر افشین فتحی

استاد مشاور:

دکتر فرهاد پورفرضی

نگارش:

علی صمدی خانقاه

بهار ۹۸

شماره پایان نامه: ۰۷۳۷

سپاس از خالق خرد آفرین
از بی شمار الطافش
که توفیق آموختن از محضر استادان بزرگ
را عطا فرمود.

تقدیم به استاد ارجمند جناب آقای دکتر چینی فروش که
علاقه و امید به پژوهش را در دل کاشت.

تقدیم به استاد بزرگوار جناب آقای دکتر فرهاد صالح
زاده که استاد علم، نظم و جستجوگری هستند.

تقدیم به استاد بزرگ جناب آقای دکتر آذین فر که به
خاطر پشتیبانی های مهربانانه شان

فهرست مطالب

فصل اول، طرح تحقیق.....	Error! Bookmark not defined.
۱-۱ مقدمه و بیان مسئله.....	Error! Bookmark not defined.
۲-۱ تعریف واژه ها.....	Error! Bookmark not defined.
۳-۱ اهداف پژوهش.....	Error! Bookmark not defined.
۱-۳-۱ هدف کلی.....	Error! Bookmark not defined.
۱-۳-۲ اهداف اختصاصی.....	Error! Bookmark not defined.
۱-۳-۳ اهداف کاربردی.....	Error! Bookmark not defined.
۱-۳-۴ فرضیات یا سؤالات تحقیق.....	Error! Bookmark not defined.
فصل دوم، پیشینه ی تحقیق.....	Error! Bookmark not defined.
۲-۱ مبانی نظری.....	Error! Bookmark not defined.
۱-۱-۲ تومور دستگاه عصبی مرکزی.....	Error! Bookmark not defined.
۲-۱-۲ اپیدمیولوژی.....	Error! Bookmark not defined.
۳-۱-۲ طبقه بندی.....	Error! Bookmark not defined.
۱-۳-۱-۲ مدولوبلاستوم.....	Error! Bookmark not defined.
۲-۳-۱-۲ تومور های جنینی سوپرا تتوریال.....	Error! Bookmark not defined.
۳-۳-۱-۲ گلیوم ها.....	Error! Bookmark not defined.
۱-۳-۳-۱-۲ گلیوم گرید پایین.....	Error! Bookmark not defined.
۲-۳-۳-۱-۲ گلیوم های مسیر بینایی.....	Error! Bookmark not defined.
۴-۳-۱-۲ اپاندیموم.....	Error! Bookmark not defined.
۵-۳-۱-۲ کرانیوفارنژیوم.....	Error! Bookmark not defined.
۲-۱-۳-۶ تومور های نخاعی.....	Error! Bookmark not defined.

Error! Bookmark not defined.....(PNET) ۲-۱-۳-۷ تومور اولیه ی نورواکتودرمال

Error! Bookmark not defined..... ۴-۱-۲ تظاهرات بالینی

Error! Bookmark not defined..... ۱-۴-۱-۲ فلج عصب زوج ششم مغزی

Error! Bookmark not defined..... ۲-۴-۱-۲ افزایش فشار داخل جمجمه ای

Error! Bookmark not defined..... ۳-۴-۱-۲ نقایص کانونی عصبی

Error! Bookmark not defined..... ۴-۴-۱-۲ نشانه های غیر اختصاصی

Error! Bookmark not defined..... ۵-۱-۲ آناتومی

Error! Bookmark not defined..... ۱-۵-۱-۲ توده های فضاگیر داخل جمجمه ای و داخل نخاعی

Error! Bookmark not defined..... ۲-۵-۱-۲ مسیر بینایی

Error! Bookmark not defined..... ۶-۱-۲ بقای ۱ ساله

Error! Bookmark not defined..... ۷-۱-۲ شیمی درمانی

Error! Bookmark not defined..... ۱-۷-۱-۲ عوارض ناشی از شیمی درمانی

Error! Bookmark not defined..... ۲-۲ مرور مطالعات پیشین

Error! Bookmark not defined..... فصل سوم، شیوه ی اجرای تحقیق

Error! Bookmark not defined..... ۳-۱ نوع مطالعه

Error! Bookmark not defined..... ۳-۲ محیط پژوهش

Error! Bookmark not defined..... ۳-۳ جامعه آماری و روش نمونه گیری

Error! Bookmark not defined..... ۳-۴ روش تجزیه و تحلیل آماری

Error! Bookmark not defined..... ۳-۵ معیارهای ورود

Error! Bookmark not defined..... ۶-۳ معیارهای خروج

Error! Bookmark not defined..... ۷-۳ ملاحظات اخلاقی

Error! Bookmark not defined..... ۸-۳ جدول متغیرهای مطالعه

Error! Bookmark not defined.....	فصل چهارم، یافته ها
Error! Bookmark not defined.....	۴-۱ توزیع جنسی
Error! Bookmark not defined.....	۴-۲ توزیع سنی
Error! Bookmark not defined.....	۴-۳ توزیع جغرافیایی
Error! Bookmark not defined.....	۴-۴ تشخیص نهایی
Error! Bookmark not defined.....	۴-۵ نشانه های بالینی اولیه
Error! Bookmark not defined.....	۴-۶ فلج عصب زوج ششم مغزی در تومور های داخل جمجمه ای
Error! Bookmark not defined.....	۴-۷ بقای ۱ ساله
Error! Bookmark not defined.....	۴-۸ بقای ۵ ساله
Error! Bookmark not defined.....	۴-۹ تغذیه ی ابتدای زندگی
Error! Bookmark not defined.....	۴-۱۰ روش درمان
Error! Bookmark not defined.....	۴-۱۱ بستری صرفاً به دلیل عوارض ناشی از شیمی درمانی
Error! Bookmark not defined.....	فصل پنجم، بحث و نتیجه گیری
Error! Bookmark not defined.....	۵-۱ بحث
Error! Bookmark not defined.....	۵-۲ نتیجه گیری
Error! Bookmark not defined.....	۵-۳ محدودیت های مطالعه
Error! Bookmark not defined.....	۵-۴ پیشنهادات
Error! Bookmark not defined.....	منابع

فهرست نمودار ها و جداول

- ۲۶ نمودار ۱-۴ توزیع فراوانی جنسی
- ۲۷ نمودار ۲-۴ گستره ی سنی
- ۲۸ نمودار ۳-۴ توزیع جغرافیایی
- ۲۹ نمودار ۴-۴ تشخیص های نهایی و فراوانی نسبی آن ها
- ۳۰ جدول ۱-۴ نشانه های بالینی اولیه در زمان مراجعه
- ۳۱ جدول ۲-۴ شواهد فلج عصب زوج ششم مغزی در تومور های داخل جمجمه ای
- ۳۲ جدول ۳-۴ میزان بقای یک ساله
- ۳۳ جدول ۴-۴ میزان بقای پنج ساله
- ۳۴ جدول ۵-۴ تغذیه در شیرخوارگی
- ۳۶ جدول ۴-۴ بستری صرفاً به دلیل عوارض ناشی از شیمی درمانی

CNS: Central nervous system

دستگاه عصبی مرکزی

NF: Neurofibromatosis

نوروفیبروماتوز

فهرست علائم اختصاری

WHO: World health organization

سازمان جهانی بهداشت

PNET: Primitive neuroectodermal tumors

تومور های اولیه با منشاء نورواکتودرمال

LGG: Low grade glioma

گلیوم با درجه ی تمایز پایین

pPNETs: Peripheral primitive neuroectodermal tumors

تومور های اولیه ی نورواکتودرمال محیطی

ICP: Intracranial pressure

فشار داخل جمجمه ای

ICD: International classification of diseases

نظام دسته بندی بین المللی بیماری ها

SPSS: Statistical package for the social sciences

بسته ی آماری برای علوم اجتماعی

PACS: Picture archiving and communication system

سیستم بایگانی و ارتباطی تصاویر رادیولوژی

تظاهرات بالینی و یافته های پاتوزیک ضایعات فضاگیر سیستم عصبی مرکزی کودکان بستری

شده در مرکز بوعلی بین سال های ۹۷-۱۳۸۶

چکیده

سابقه و هدف: تومور های سیستم عصبی مرکزی (CNS) کودکان شایعترین تومورهای تو پر و پس از لوسمی ها در دومین رده ی نئوپلاسم های کودکی قرار می گیرند. بروز تومور های اولیه ی CNS در ایالات متحده در حدود ۵/۶۷ در هر ۱۰۰,۰۰۰ شخص-سال است. شیوع نسبی آن ها بین سرطان های کودکی از یک سو، طبیعت بالقوه تهدید کنندگی سیستم در حال تکاملی چون CNS و علایم مبهم مبتلایان در بعضی اوقات مخصوصاً در کودکان کم سن و سال تر از سوی دیگر، اهمیت این دسته از تومور ها را بیش از پیش نمایان می سازد.

مواد و روش ها: ما مطالعه ای در قالب سری موارد درباره ی تومور های فضاگیر با منشا، نورونی در مرکز کودکان بوعلی استان اردبیل، شمال غرب ایران انجام دادیم. مجموعه ای از ۲۰ مورد اثبات شده بر اساس آخرین طبقه بندی بافت شناختی سازمان جهانی بهداشت از زمان راه اندازی مرکز بوعلی به عنوان تنها مرکز فوق تخصصی کودکان استان طی ۱۰ سال اخیر جمع آوری کرده، تمامی موارد را دسته بندی و از جوانب فراوانی نسبی، نشانه های اولیه و محل دقیق تومور ها تحت تجزیه و تحلیل قرار دادیم. سپس تظاهرات اولیه تومور ها در ۳ گروه عمده ی نشانه های مطرح کننده ی افزایش فشار داخل جمجمه ای، نقایص کانونی عصبی و علایم اختصاصی دسته بندی شد. شواهد فلج عصب ابدوسنت در تومور های داخل جمجمه ای و بستری های صرفاً به علت عوارض شیمی درمانی از دیگر متغیر ها بودند.

یافته ها: رایجترین تومور های CNS را در کل گلیوم اپتیک تشکیل می داد و مدولوبلاستوم و نوروبلاستوم در رده های بعدی قرار داشتند. ۸ از ۱۰ تومور داخل جمجمه ای در اولین مراجعه پیش از تشخیص شواهد افزایش فشار داخل جمجمه ای و تمام ۶ مورد گلیوم اپتیک علایم فلج عصب زوج ششم مغزی را داشتند. سایتوپنی، پنومونی و زخم های دهانی سه علت شایع بستری به خاطر عوارض شیمی درمانی بودند.

نتیجه گیری: فراوانی نسبی تومورهای ما مطابق با آمار های تا کنون گزارش شده ی جهانی بود. به علاوه نشانه های افزایش فشار داخل جمجمه ای و ایزوتروپی که نشان از تحت فشار قرار داشتن عصب ششم مغزی است، جزو تظاهرات غالب بودند که ارزیابی هرچه دقیق تر کودکی با علایم بالا را می رساند به خصوص در کودکان کم سن و سال تری که شاید قادر به برقراری ارتباط نباشند.

کلمات کلیدی: کودکان، تومور سیستم عصبی مرکزی، افزایش فشار داخل جمجمه ای، فلج ابدوسنت

